

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 150 din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Pošta-ček. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Fran Radošček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Znamenito delo kneza-namestnika Pavla

Sporazum s Hrvati, ki je jedro za dokončno konsolidacijo in ureditev države, je po dvajsetih letih ostrega boja, človeških in gmotnih žrtev, slepomišljenja, preganjanj, sumničenj, palic in ječ — dejstvo. Knez-namestnik je za vezilo na svoj rojstni dan s tem sporazumom kronal svoje zaslužno delo za kralja in domovino. Odprl se je nov list naše skupne zgodovine za srečno prihodnost Velike Jugoslavije. In v tej zgodovini bo ime našega voditelja, g. dr. A. Korošca, med jugoslovanskimi državniki na odličnem mestu. Brez njegovega tihega pa vztrajnega dela — to s ponosom ugotavljamo — ne bi bilo te velike dobe, ko si vsi trije jugoslovanski narodi, Srbi, Hrvati in Slovenci, gradijo na temelju popolne enakopravnosti boljše in lepšo prihodnost v enotni državni skupnosti.

Pri vsem trudu, ki so ga uvidelni državniki in voditelji Srbov, Hrvatov in Slovencev pokazali za doseg tega velikega cilja, stoji na prvem mestu veliko ime in znamenita osebnost kneza-namestnika Pavla, ki je s svojo širokogrudnostjo in daljnovidnostjo vodil državni brod v najtežjih trenutkih svetovnega valovanja.

Knez-namestnik Pavle je sin kneza Arsena Karadjordjeviča, brata

kralja Petra I. Osvoboditelja. Rodil se je v Petrogradu 28. aprila 1893. Ko mu je že zgodaj umrla mati, kneginja Demidovova de San Donata, je knez Pavel prišel v Ženevo k svojemu stricu Petru. Ko je stric zasedel srbski kraljevski prestol, je tudi knez Pavel prišel na kraljevi dvor v Belgrad. Vzgojen v strogih angleških šolah, je tam svoje prirojene lepe lastnosti in kreposti le še spopolnil in po božji Previdnosti koristno porabil za zdravo, pravično ureditev zahomotanah notranjih in zunanjih razmer kot namestnik kralja Petra II.

Po srečnem naključju je imel naš urednik čast, spoznati se osebno s knezom Pavlom v samostanu Gračanici na Kosovem na umiku iz Srbije leta 1915.

Zato tudi „Kočevski Slovenec“ z vso toplino pozdravlja velike uspehe kneza-namestnika Pavla in mu v imenu kočevskih Slovencev v spoštljivi in hvaležni vdanosti čestita k 46. rojstnemu dnevu!

Naj živi kralj Peter II.!

Naj živi knez-namestnik Pavle!

Naj živi kraljevina Jugoslavija in v srečni skupnosti enakopravni narodi Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Naš odgovor

„Kočevski Slovenec“, s svojo jasno, do- ločno in trdno usmerjenostjo, je predrl šest- stoletni tvor, ki se je nabiral iz slovenske, s ponemčevalnimi vbizgi okužene krvi na priseljenem tujstvu na Kočevskem. Dejstvo je, da se je naša tukajšnja tovarišica že znatno približala našemu stališču kar v — treh bitnih točkah. V svoji skromnosti ne prištevamo vsega v našo zaslugo. Če je tvor predrl, ga je treba tudi iztisniti; to pa ni naša stvar. Zdaj išče nemško glasilo pri- merno zelišče za svojo rano. Svetujemo Nemcem naj to rano lepo očistijo od vsake odpadniške primesi; nabuhla oteklina bo potem samaposebi splahnela v prirodno številce in zdravje se bo povrnilo na slo- vensko Kočevsko brez zdravil in zdravnikov iz tujine. Zadovoljno bodo potem živeli zdravi Nemci med zdravim slovenskim ljud- stvom.

Kakor obljublja njih glasilo, si poslej nemštvo na Kočevskem ne bo več „vbadalo s preteklostjo, marveč se bo utrjevalo in si gradilo varno prihodnost“. Na trohnelih pilotih šeststoletne germanizacije pač ne bo več kaj utrjevati; naj si pa le zgradijo No- etovo barko, kamor bodo varno spravili svojo „prihodnost“ pred poplavo rastoče slovenske zavesti. Seveda jim pa ne mo- remo jamčiti, da bi se še kedaj vrnili tisti časi, ko so v slovensko zemljo orali svojo podobo in v slovenska srca sadili svo- jega duha.

Končno je tudi do kočevskih Nemcev prodrla spoznanje, da na Jakliču, Muhiču, Hrene itd. ne morejo več utrjevati nemštva. Zdaj zahtevajo, sklicuj se na nemška imena nekaterih zavednih Slovencev, ko je bil v ustih nemške gosposke mizar še Tischler, mlinar Müller, lovec Jager itd., da se ne- glede na svojo siceršnjo naravno pripadnost vsak svobodno odloči za narodnost, ki ji hoče pripadati. Zagrebške „Deutsche Nach- richten“ se namreč pritožujejo, češ da „dr- žavnopravna zasnova stare Avstrije v po- donavski kotlini nikoli ni dopustila točne omejitve tu živečih narodnosti“. Saj bi jih ne bila niti naseljevala, če bi ji ne bilo do ponemčevanja našega ozemlja! To, kar danes Nemci v Sloveniji štejejo, da jim je v škodo, če se priznavajo k svoji narod- nosti, je veljalo v Avstriji tudi za Slovence. Odtod toliko nemškutarstva! Cela Slovenija je bila zagamljena z ostudnimi nemčurškimi gnezdi! Saj se je celo v slovenskih „boljših“

družinah doma kar povprek nemškutarilo. Če je mašina ausglajzala, ko je lastencug na štacjon perfurov, so bili vsi ajzenponarji fergerani. Samo ta stavek naj zadostuje, da temeljito obrne želodec ne le zavednemu Slovencu, ampak tudi poštenemu Nemcu nad to grdo in ostudno nemčursko nesnago! In iz tega smrdljivega nemčur- skega blata so pognale klice mar- sikomu, ki se danes šteje za Nem- cal! In na tako nemčursko zalego iz po- kvarjene slovenske krvi ni vredno, da bi se pravi Nemec niti pošteno — odkašljal! Po pravici voditelj Velike Nemčije zavrača tako odpadniško sodrgo!

Tej pod božjim soncem, nikar pa na slovenski zemljine sme biti mesta!

Zato odločno — v imenu čistosti slo- venstva in nemštva — zavračamo, da bi se izpraševali nezavedni starši, kam hočejo po- šiljati otroka v šolo, ali pa h kateri narod- nosti se hočejo šteti.

„Mati, odkod si doma?“ — „Iz Kočevja.“ — „Pa vaša mati?“ — „Iz Ribnice.“ — „Katere narodnosti ste?“ — „Nemške.“ — „Ni res; Slovenka si! Vaši otroci spa- dajo v slovensko šolo!“

Tako in edino tako se mora pravično rešiti duhovna razmejitev narodnosti.

Nemškutarstvo je treba do kraja izči- stiti iz nemškega in slovenskega telesa! Naj ta smrad več ne okužuje dobrega raz- merja med obema narodnostima!

Vsak Nemec naj dokaže za tri rodove nazaj, da so predniki bili po obema roditeljima res Nemci! Tem in takim Nemcem polno pravico, ki jim pripada kot enakopravnim jugoslovanskim državljanom! Naj dragi bravci oprostite, toda naš lepi jezik ima vse premalo sočnih izrazov, da z vso ogorčenostjo obsodi to gadje odpadništvo!

In še, da se pogovorimo glede „jezikov- nega otoka“. Tu se naša nemška tovarišica, sicer še vedno nekam sramežljivo, že od- reka označevanju Kočevskega z „jezikovnim otokom“, češ da jezik lahko izgine in z njim tudi „otok“, ljudstvo pa ostane. Torej tej novi teoriji na ljubo — „narodnostni otok“!

Tudi s tako označbo se ne strinjamo, ker v nekih ozirih še veliko manj ustreza stvarnosti, kakor pa „jezikovni otok“. Ko- čevščina je vsaj neko narečje, kakor ga ima ribniška dolina, Škofja Loka, Prlekija itd. Še celo naš ugledni in spoštovani voditelj, g. predsednik dr. Korošec, ne more zatajiti

v govoru — svojega kraja. In vsako na- rečje je domače občevalno sredstvo, kakor je jezik občevalno sredstvo vsega naroda.

Slovenec bo prej razumel Rusa, Čeha ali Poljaka; četudi so to samobitne narodnosti, kakor pa bi razumel Nemec Kočevarja. Pri koncertu na Dunaju so morali imeti poseb- nega tolmača, ki je Nemcem prevajal ko- čevščino. Po rajni Avstriji je kočevščino za kulturno obščilo nadomeščala nemščina. Za tako obščilo se je nemščina vsiljevala tudi Slovincem sploh, kočevskim Slovincem pa še posebej po „Südmarki“ in „Schul- vereinu“. V kočevskih Slovincih se zdaj krepi slovenska narodna zavest in se vanjo vračajo že tudi nekdanji ponemčenci.

Če bi ne bilo umetnega drezanja in po- litičnih agitatorjev, bi kočevščina nikomur ne delala napotja in bi se zanjo nihče niti ne zmenil. Ker gre tukaj veliko bolj za neko strankarsko opredelitev, ki ji pod- legajo sem in tja tudi drugi narodi, četudi tako blago ni za izvoz, ne moremo govoriti o narodnosti Kočevarjev (zavedne Slovence in prave Nemce izvemamo) v tistem po- menu, ki jim ga hočejo vsiliti politični agitatorji.

Zato odklanjamo označevanje kočev- skega ozemlja tako za „jezikovni otok“, kakor tudi za „narodnostni otok“. Nobena teh označb ne ustreza resnični stvarnosti, vrhu tega pa sta žaljivi za tukajšnje slo- venstvo in za jugoslovansko državljansko zavest. Slovenski narod živi strnjeno na celem svojem ozemlju, in je brez vseh „oto- kov“ trdno v mejah Jugoslavije! Za prave Nemce pa se bo našla rešitev za njihove resnične kulturne potrebe.

Šumi, šumi, gozd zeleni...

Kamorkoli se v teh dneh ozremo, vidimo prerajanje in klitje na novo se prebujajoče narave; vidimo, koliko pridnih žuljavih rok se giblje in si prizadeva, koliko znoj in truda se polaga v naročje zemlje, ki jo je Stvarnik izročil človeku, da mu gruda rodi vsak- danji kruh.

Kljub vsemu skrbnemu obdelovanju pa je ta kruh trd in bil bi grenak, če bi ga ne sladila ljubezen do slovenske zemlje.

Priden orač bi le iztežka prehranil sebe in družino, če bi mu v zameno za skromno odmerjena polja in travnike zemlja ne dajala drugih dobrin, za katere nas sosedni narodi

in celo naši južni bratje po pravici zavidajo, mi sami jih pa ne znamo prav ceniti, in to so naše planine in vrhovi, naša brda in globeli, porasle z večno zeleno odejo šumelih gozdov.

Res, poljedelsko zemljišče daje našemu človeku kruh, četudi uboren, sadonosniki in vinogradi sočen sad, rujno vince in travniki mu redijo govedo, vendar si težko zamišljamo trdne kmetije, ki bi ji sestavni del njenega gospodarstva ne bil v pretežni meri gozd. Gozd je tisti temelj, ki se nanj opira malokmetijsko gospodarstvo, je to najboljša, najzanesljivejša posojilnica, kamor se gospodar lahko zateče ob vsaki sili in nesreči in ob razumnem gospodarstvu nikdar ne odreče.

Pravijo, da z gozdom kmečki grunt stoji in pade, in res je tako, vsak kmečki gospodar se tega zaveda in zato z napredkom kulture v splošnem tudi v našem malokmetijstvu vedno bolj raste razumevanje za napredno gozdarstvo. Medtem, ko so se pred nedavnim časom le veleposestniki potrudili, da so poseke in praznine pogozdovali na umeten način z vzgojenimi sadikami, se z isto vneto kultiviranjem, vzgoji in negi gozdov posvečajo zdaj že tudi mali posestniki.

So seveda izjeme, ko opustošeni gozdovi kričijo ob malomarnosti in zanikrnosti svojega lastnika, ki se izneverja vzvišeni znani ljubezni našega človeka do rodne zemlje. Vendar ne bodimo krivični in ne glejmo postrani vsakega, ki je morda že čez mero posegel v to odprto blagajno našega gozda. Vsak tak poseg ni vedno zlonamerno uničevanje, saj je lahko, da je lastniku ob vsakem zamahu sekire srce zakrvavelo. Boj za obstanek — in kje ga ni v današnjih težkih časih! — je bil morda le prehud, nasilna ločitev od rodne grude preboleča, in — kdo bi mu zameril! — s poslednjim upom je gospodar posegel v gozd globlje, kakor bi smel. Bog človeku ni dal gozda samo temu, ki je trenutno lastnik, marveč vsem naslednikom. Zato je po božjem pravu čezmerni poseg v gozd greh, tatvina proti nesebični ljubezni do zemlje, ki si jo mora ohraniti sebi in svojemu potomstvu. Če se je kdo gozdu za svojo rešitev sprti oddolžil vsaj v tisti skromni meri, ki jo le-ta zahteva, da se spet zaraste in obnovi, se grešni poseg lastniku lahko odpusti.

Često je naš kmet bolj ponosen na svoje košate smreke in vitke jelke, kakor na rodna polja in rejeno govedo. Toda danes so že redki taki, ki smo jih nekdanj srečavali na vasi pónosnega in samozavestnega koraka. Kje so? Saj polja jim kakor prej rode in živina se jim rodi! Čemu povešajo glave? V temeljih njihovih domačij režijo globoke razpoke in ladje njihovih gospodarstev se nagibajo: solnce je pregnalo temo košatih gozdov. Mesto v visokih vrhovih, gnezdiijo ptički le še v grmovju in goščavi; padel je gozd in z njim gospodarska trdnost in

ponos, od tod sklonjena glava in zaskrbljen pogled.

Ne tipljimo po vzrokih! Mnogoštevilni so, opravičljivi in neopravičljivi. Priznajmo le eno: naši gozdovi in gozdno zemljišče, kljub odločilnemu pomenu v gospodarstvu posameznika in posredno države kot celote, še daleč ni deležno tiste ljubezni in nege, kakor poljedelsko. Gozd v svoji skromnosti niti ne zahteva enake nege in ljubezni, vendar vsak uložen trud bogato poplačuje še posameznim rodovom, prav tako pa tudi kruto maščuje vsako čezmerno posganje v svojo življensko bit, kakor je v bližini zgovorna priča naš goli Kras.

Gozd ne daje žetve vsako leto; seme, ki ga zasejemo danes, sadika, ki jo zasedimo, bo osrečila še le rod, ki pride za nami. Zato se tudi v nobeni panogi gospodarstva človeška sebičnost, ki terja vse le za sebe, neoziraje se na srečo in blagostanje potomstva, ne zrcali v taki luči, kakor je to vprav pri gozdnem gospodarstvu. Zato se le narod z visoko razvito kulturo zaveda odgovornosti napram svojemu potomstvu in ne opusti ničesar, kar mu je z lahkoto dano, da mu zagotovi lepšo prihodnost, in ne izkorišča le zase, kar so mu zapustili predniki.

Stejemo se za narod omikan in napreden; našemu srcu gódi, ako nas imenujejo plemenite. Malo je vredna taka samohvala, če pogledamo naše gozdove, ki niso gozdovi, ampak goščave brezmejnih dalj! Brezkoristno leže ogromne ploskve goličav, ki niti za pašnike niso uporabne, koder je nekoč gozd lepo uspeval. V gozdovih se zrcali naša omika, v njih je naša umnost in razumnost, v njih pa tudi naša gospodarska moč!

Ti kočevska zemlja, ki te naša mati Slovenija odpovsod tako nežno objema in te kot dojenčka pritiska na svoje prsi, tebi so po tvojem rodnem glasilu dobrohotno namenjene te vrstice.

Ko na eni strani gledamo bogastvo tvojih razsežnih gozdov, na drugi strani pa brezmejne površine zapuščene zemlje, vprašamo: čemu ta zemlja zapuščena, ki bi pogozdena postoterala svoje prirodno bogastvo? Tebe pribivalec te bogate zemlje vprašamo, čemu tvoj odkriti boj proti svojemu največjemu prijatelju in dobrotniku — gozdu, ko te v svoji dobrohotnosti hoče le osrečiti, a ti ga iz zemlje, ki jo terja za sebe le v tvojo in tvojih otrok korist, preganjaš s sekro in celo z ognjem...

Kaj poreče tujec, ki se vozi po naših slavljenih pokrajinah in ga z leve in desne ob cesti obtožujejo pozdravljajo poogleneli okostnjaki gozdnih dreves na mrtvaških prepogah strahotnih pogorišč? Ni to bitno, kaj poreče tujec, ampak kaj poreče naša vest in navsezadnje — naš žep!

Zanimati nas mora klic naše vesti in čut odgovornosti pred seboj, zanamci, narodom in domovino!

Zato se moramo ob času, ko se po vsej državi vršijo dnevi pogozdovanja in propagira zmisel in ljubezen do nastajajočih gozdov, ob času, ko pomladni dih preveva deželo in zemlja kliče vsakogar, da si zagotovi delež njenih bogatih sadov, zdriniti tudi mi!

Zavedajmo se svojih napak in krivic, ki smo jih nanašali našim gozdovom in zemlji, ki jo zahteva za sebe! Bodimo gozdu prijatelj in pomočnik! Pomnimo, kar je rimski učenjak Plinij že pred 2000 leti govoril svojim sodobnikom: „Gozdi so največji zaklad, ki so ga bogovi dali človeštvu. Imejte zato v čislh gozde in ne uničujte jih — — —!“ Inž. Vinko Vrhnjak.

Pogled po svetu

Na Rooseveltovo poslanico je odgovoril državni vodja Velike Nemčije g. Hitler. Odpovedal je nemško-angelsko in nemško-poljsko pogodbo, da bi dal priložnost za nova pogajanja. Napovedal je zahtevo po vrnitvi nemških kolonij, zagotovil Čehe glede narodne svobode v nemških mejah, poudaril prijateljstvo z Italijo in Jugoslavijo in pustil neporušene mostove za diplomatsko akcijo s Francijo, Poljsko in Anglijo. — V Libiji zbira Italija svoje čete in tja je odpotoval tudi vrhovni nemški poveljnik general Brauchitsch. Sodi se, da bo Afrika pozorišče spopadov, če do teh sploh pride. Svetovno mnenje se ni izgubilo upanja, da se bo mir ohranil. — Velika bitka se je razvila na ozemlju Kantona. Kitajske čete napredujejo kljub okrepljenim japonskim armadam. — Slovaška je v hudih zadregah. Madžarska skuša doseči v Berlinu, da se ji Slovaška v celoti priključi ali pa razdeli med Nemčijo in Madžarsko. — Največji dogodek v svetu je bila uzakonitev splošne vojaške dolžnosti za angleške državljane. Stvarno se udarna moč Anglije ne bo posebno okrepila, je pa zato moralni učinek tem večji. — Glede Švedske, Norveške in Finske je Anglija izjavila, da še ni nujno, jamčiti za njihove meje, vendar pa v primeru kakega napada nanje ne bi ostala mirna. — V Plznu je prišlo do hudih demonstracij. Ker so demonstranti metali v vojake octovo kislino, bo občina Plzenj

Nujno opozorilo!

Slovenci! Po Kočevskem hodijo tujei in ogovarjajo prebivalce v nemščini. Na vsak tak odgovor odgovorite vljudno: „Oprostite, ne razumem; sem Slovenec!“ Starši in učitelji naj nujno pouče tudi otroke! Torej noben Slovenec na Kočevskem naj za tujea ne zna drugega jezika kakor slovenski! Naša obrambna dolžnost je, da dosledno odklanjamo vsak videz, da je ta zemlja nemška!

Z belim orlom

Fran Radešček
(Nadaljevanje.)

Značilno za te razmere je dejstvo, da so bogataši zapuščali svoja premoženja bolj državi cerkvi, za državno politiko, kakor pa za prosveto ljudstva in njegov pomen v državi.

Po vojni je Belgrad pretežno zapadno usmerjen tudi po rastočem številu svojega prebivalstva, ki mu je poglavitni dotok iz severozapadnih pokrajin Jugoslavije. Kljub temu pa so tujerodci čez svojo številčno moč ohranili svoj vpliv in s svojo petino vsega prebivalstva prestolnice dajejo še danes Belgradu podobo kozmopolitskega mesta. Menda je vprav v tem njegova značilnost, biti glavno mesto z narodnostno tako pestrim prebivalstvom države. V takem mestu pa je velikosrbstvo trajno nevzdržljivo!

Glede Slovencev v Srbiji pred balkansko vojno velja v bistvu tole:

Pred zgodovinskim prevratom srbske državne politike v letu 1903. je le tu in tam kak Slovenec kapnil za stalno v Srbijo. Na-

vadno je tak tam tudi utonil v kozmopolitizmu in v pravoslavju.

Kako smo Slovenci prilagodljivi, priča naslednji resnični primer. V Kumanovem, ko so bili še Turki gospodarji Macedonije, se je naselil neki Potokar in tam postal lastnik majhne „kafane“. Macedonija, ki je po svojih sestavinah izredno pestra (Bolgarji, Srbi, Turki, Albanci, Grki, Judje, Kucovlahi, cigani itd.), je bila takrat še pod močnim vplivom Bolgarov, zlasti obmejno Kumanovo. In naš ljubi Potokar se je prelevil v bolgarskega Potokareva. Ko pa so Srbi l. 1912. zavzeli Kumanovo, je Potokarev z nadaljnjo končnico — ič že bil — Potokarevič. Ne rečem dvakrat, da bi ta Potokarevič, če bi prišel pod grško oblast, privzel še nadaljnjo pritliklino k svojemu imenu in se preimenoval v Potokarevicopulosa. In če bi bilo mogoče še obratno stopnjevanje, bi se končno v Potokarevicopuloševiču komaj še spoznal Slovenec.

Ni nam na čast taka prilagodljivost! Toda v današnji dobi imperialističnih teženj, imamo Slovenci po njej največ pravice, ustanoviti si svetovni imperij. Na vse kraje sveta smo že dobavljali svojo kri, in še nas ni in nas ne bo konec!

O belgrajskih Slovencih pred l. 1912.

Po kaj slabem posnetku praške „defenestracije“ v Belgradu l. 1903. se je smer politike kraljevine Srbije obrnila za 180 stopenj. V jugoslovanskih pokrajinah Avstro-Ogrske je oživela naraščajoča dejavnost za kar najtesnejšo povezanost in sodelovanje Srbov, Hrvatov in Slovencev s kraljevino Srbijo. V Belgradu se je ustanovil „Slovenski Jug“ z odličnimi osebnostmi, pa tudi druge domoljubne organizacije so tvorno podpirale novo usmeritev državne srbske politike.

Dolje je bil pritok Slovencev v Belgrad le posamičen in zato celo kvaren slovenstvu. Zato sta iz prejšnjega stoletja ostala zavedna Slovenca do svoje smrti le dva belgrajska Slovenca, in še to le za svojo osebo, ne pa tudi za njiju družini, ki sta danes čisto srbski. To sta bila inž. Roš in Janko Vukasović-Štibilj.

Številni drugi Slovenci, med katerimi naj omenim Ribnikarje, ki so ustanovitelji najrazširjenjega srbskega dnevnika „Politike“ in stebri sedanje delniške družbe tega lista, so že za svojega življenja odvrgli vsak znak in vsako zvezo s svojim slovenskim imenom in narodom. (Se bo nadaljevalo.)

morala plačati odškodnino ranjenim vojakom. Nemško poročilo trdi, da so med 100 aretiranci vsi marksisti in Judje. — Nemški notranji dolg znaša po sodbi nemških strokovnjakov okoli 80 milijard mark. Še pred šestimi leti je bilo tega dolga samo 12 milijard. — Obisk našega zunanjega ministra v Benetkah in Berlinu je prinesel popolno jasnost v odnošaje z Italijo in Nemčijo. S tem je tudi razmerje med Jugoslavijo in Madžarsko utrjeno. Nova pogodba med tema dvema državama se bo sklenila takoj, ko bo v Belgradu ugoden trenutek za obisk madžarskih državnikov jugoslovanskemu zun. ministru. — Rusija skuša napraviti blok držav ob Črnem morju, t. j. Romunija, Bolgarija, Turčija in Rusija. S tem upa Rusija doseči ugodnejši sporazum z Anglijo. — Splošno pa se sodi, da je napetost znatno popustila in v Evropi za sedaj ni videti kakih resnih nevarnosti za mir.

Darujte za Prosvetni dom v Mozlju!

Duhovno berilo

Kočevski Slovenci! Smo v prelepem mesecu majniku! Naj bo ta mesec prav posebno ves naš, mesec kočevskih Slovencev! Saj je ta mesec Marijin mesec, posvečen Kraljici Neba in naših src! Slovenski narod je Marijin narod! Že v sivi davnini so se naši predniki zatekali z zaupanjem v njeno mogočno varstvo, ko so divja ljudstva pustošila našo zemljo, turška kopita uničevala njene plodove, narodni sovražniki drobili našo odporno silo, kuga, lakota in vojska redčile naše vrste in se vera v Boga šibila v viharjih prekucuških idej, ki so pretresale Evropo!

In vendar ohranili smo vero in jezik skozi polno tisočletje, napredovali v koraku z najboljšimi omikanimi velikimi narodi z rastočo močjo naše notranje dejavnosti, ker so naša srca plamtela za — Kristusa in Njegovo Mater!

Iz vere, po veri in zaradi vere je bil napisan prvi slovenski nam še ohranjeni rokopis skozi polnih deset vekov!

Iz vere, po veri in zaradi vere je bil napisan prvi slovenski krščanski nauk in je nastal prvi slovenski prevod sv. pisma!

Iz vere živimo, če živimo po veri in bomo zaradi vere vse močnejši v svoji narodni odpornosti in nezlomljivi volji biti in ostati slovenski katoliški narod!

Zato k Mariji, da po Mariji in zaradi Marijinih priprošenj pri Bogu ostanemo zdrav in trden narod!

Zakaj ta naš klic v duhovnem berilu vašega glasila, predragi kočevski Slovenci? Zato, ker mnogi izmed vas nimate duhovnika, ki bi vas razumel ne po jeziku ne po duhu svoje vzvišene službe. Zaposlite ga, naj vam vsaj dovoli, da se v tem Marijinem mesecu, ob uri, ki je vam najbolj prikladna, zbirate dnevno pred okrašeno Marijino podobo v župni ali podružnični cerkvi. Tam molite rožni venec, prebere naj vam kdo, ki bo vodil šmarnično pobožnost, berilo iz ene od tolikih lepих slovenskih šmarničnih knjig, nato lavretanske litanijske in končno zapojte katero Marijino pesem! Kako prelepa, v srce segajoča je ta šmarnična pobožnost, kako blaženi so tisti kratki trenutki, ko ste zbrani v tihi cerkvi, kjer vam je Marija, ob migotanju sveč, tako blizu, blizu! Polajšano bo vaše gorje, opogumljeni boste v narodni borbi, možato in neustrašeno boste stali proti vsem mikom gnusnega odpada od vere in od naroda svojega! Trdno kakor skala boste zopervali nagajivostim in zlobi naših narodnih in verskih nasprotnikov, med katerimi so najbolj predrzni in izzivalni — odpadniki!

Spoštujte vsak narod in jezik in njegove običaje, toda bolj ljubiti ne more nihče, kakor ljubi Slovenec svoj narod in svojo vero! In vprav zaradi te naše ljubezni sovražite greh, med poglavitnimi grehi pa greh odpadništva! Odpadnik je garjeva ovca, ker se s sladkim jezikom poslužuje vaše govorice, da vas oropa trdne nezlomljive verske, narodne in državljanske zavesti!

K Mariji torej, predragi kočevski Slovenci, da nas Ona potrdi v teh jasnih, določenih, neomajnih načelih!

Poročajo

Nemška Loka. Podpisani župni urad sporoča vsem ljubiteljem božje poti k Mariji Tolažnici v Nemško Loko, da se bo vršilo pri tej božjepotni cerkvi peto nedeljo po Veliki noči 14. maja cerkveno žegnanje in romanje. Ta dan boste dve maši ob 6 in ob 10; spovedovanje bo že v soboto popoldne in nedeljo zjutraj, tako da boste tudi glede sv. zakramentov postreženi. Župni urad v Nemški Loki: Radoš M., župnik.

Št. Vid nad Ljubljano. Uredništvo je prejelo tole pismo, ki ga z veseljem priobčujemo, zakaj mladina je kvas za boljši kruh naše narodne prihodnosti: Spoštovani gospod urednik! Zdi se nam, da smo se neprestanim političnim senzacijam že tako privadili in nam napetosti ne gredo več toliko na živce, da bi od strahu pozabljali, kaj je naša dolžnost napram lastnemu narodu naše narodno-obrambno delo. Brez dvoma se čut po samo-obrambi in narodno-obrambi nam, mlajši generaciji, močno vrašča v dušo in hočemo popraviti, kar so naši predniki ob ugodnem času zamudili. — Tudi mi v zavodu se zavedamo svoje dolžnosti in smo sklenili, da narodno-obrambno delo po vsej naši domovini po svojih močeh podpremo. Ker pomagamo pri narodno-obrambnem delu s tem, da naročamo tovrstno literaturo, smo se odločili, da naročimo nekaj manjšinskih listov, med njimi tudi „Kočevskega Slovenca“. — Pri Vašem delu Vam želijo obilo uspeha — sedmošolci v zavodu sv. Stanislava.

Slovenska vas pri Kočevju. Zdaj, ko nastopajo toplejši dnevi, se razlezajo iz mestnih prezimovališč razni potepuhi po kmetih, ki so le v nadlego in škodo. Tako je v predpreteklo soboto neki tak tiček brez gnezda posestnika Franca Krausa olajšal kar za 1000 din. Ženo, ki je tatu zalotila, je vlomilec kar z omaro podrl in — odkuril.

Za vojskovanje so potrebne tri stvari: denar, denar in še enkrat denar. Piccolomini.

Pišejo

„Trgovski list“ priobčuje uvodnik „Črna nehvalečnost“, kjer se po pravici zgraža, kako so bili onkraj mejnikov ljudje, ki so nas strastno sovražili, po prevratu pa so prihajali k nam po živila ter končno sedali na topla mesta pri nas, postali siti in bogati, zdaj se pa že kar ponašajo, kakor da Slovenci že več nismo v mejah Jugoslavije. Naši domači ljudje so brez kruha in iščejo zastopstev tujih tvrdk, pa jih ne dobe, ker se prvenstveno oddajajo — tujcem. Naši obrambni interesi zahtevajo neizprosnoost proti vsem tujim pohlepom.

„Deutsche Nachrichten“ priobčujejo razglas, da se v nemško protestantsko ljudsko šolo v Zagrebu sprejemajo tudi neprotestantski otroci nemške pripadnosti, jugoslovanski otroci pa le v omejenem številu.

To je nezaslišana sramota za hrvatsko narodno zavest, da se sploh drznejo jugoslovanski starši, vpisovati v nemško šolo svoje otroke. Prosvetna oblast mora kratko in malo prepovedati nenemškimi otrokom obisk nemške šole, ki je vrhu tega še celo — protestantska!

„Nova doba“ celjska prinaša uvodnik „Ogrožena kultura“, kjer pravi, da je „današnja teorija o življenjskem prostoru kulturnega naroda nevredna“ in narod, ki to teorijo uveljavlja, bi moral vedeti, da so vsi evropski narodi stisnjeni v svoj življenjski prostor. Zato ni kotička v Evropi, ki bi bil prazen in bi ne bil življenjski prostor nekega naroda. Ta teorija o življenjskem prostoru pomenja povratek v dobo barbarizma in podjarmljivanja. Tudi mali narodi imajo polno pravico na svoj življenjski prostor, ne pa da bodo v kulturni Evropi sužnji in tlačani, kakor nekdanj divjim Hunom in Vandalom.

„Deutsches Volksblatt“ razpravlja o nazadovanju rojstev med Nemci v Jugoslaviji. — To bodo že morali Nemci sami opraviti v svojih družinah. Da bi pa „naklonjenost oblasti“ podpirala raznarodovanje — pa ne verjamemo.

„Nova doba“ celjska: V juniju bo v Stuttgartu zborovanje za zamejske Nemce. Na zborovanju se bo govorilo o enotnem delu časopisov in revij doma in v zamejstvu ter o delu nemške mladine. — Enotna povezanost in usmerjenost se vidi že v pisavi nemških listov, ki izhajajo pri nas. Marsikaj se pogoltne, vse pa ne! Se nam že zatika!

„Lidové Listy“: Hitler je že kot mladenič spoznal, da življenje narodov v Avstriji pre-rašča vodilno stališče nemškega naroda, in da to Avstrijo približuje njenemu koncu. Avstriji ni šlo za prihodnost nemštva, marveč je z brezidejno državno politiko in z jezikovno germanizacijo le gledala, da povrne izgubljene stare pozicije nemštva in z njim utrdi svojo državo. Hitler šteje v srečo, da se germanizacija cesarja Jožefa II. ni posrečila, zakaj ponemčenje tujih narodnosti bi Avstrijo bržkone ohranilo. Nastal bi bil morda enoten državni narod, toda kulturno bi bil za nemštvo izgubljen. Zato ni več povratka k habsburškim metodam! Državno-politično zastupljanje nemško-čeških odnošajev se mora odpraviti prav tako, kakor češko-nemška asimilacija. Življenjski prostor obeh narodov je točno določen.

Novice

Ban g. dr. Marko Natlačen je že od 26. m. m. na nadzorstvenem potovanju po Sloveniji. Na okrajnih načelstvih je sprejemal zastopnike krajevnih oblasti, odposlanstva raznih organizacij, stanov in korporacij ter posameznike. Povsod mu je ljudstvo prirejalo navdušene slovesne sprejeme in mu izražalo svojo osebno in državljansko zvestobo in ljubezen. S pristranim veseljem ga bomo Slovenci sprejeli tudi na Kočevskem, da mu izpričamo našo toplo slovensko in jugoslovansko zavest in ga pozdravimo kot najvišjega zastopnika v Sloveniji močne jugoslovanske države kljub megli, ki nas obdaja. Naša zvesta, pogumna in ljubeča srca bodo sprejela g. bana na teh žgočih jugoslovanskih tleh!

Smarnice bodo v Kočevju v dekanjski cerkvi do vključno 16. maja v nemščini, nadaljnje dni pa v slovenščini, vsakokrat ob pol 8. zvečer.

Nepremičnine, ki jih je doslej upravljala Premoženska uprava občine Kočevje mesto, so na prisilni javni dražbi, katere so se udeležili skoraj sami nemški denarniki, je na srečo prešlo v slovenske roke. Izdružila jih je Mestna hranilnica ljubljanska z majhnim dodatkom nad najnižji ponudek. Vsa poslopja, travniki in gozdovi, razdeljena v 26 prodajnih skupin, — vse to lepo premoženje, cenjeno na 5.103.443 din, je Mestna hranilnica ljubljanska kupila za din 3.285.600. Trdno smo prepričani, da se od tega, zdaj dokončno slovenskega premoženja, ne bo izgubil noben košček v tuje roke! Slovenska zemlja ostani slovenska!

Prosvetno društvo v Kočevju je 23. m. m. v društveni dvorani na rudniku vprizorilo „Črno ženo“. Igra je zbrala dobre igralce in igralke. V vlogi posestnika Franceta je bil g. Lorbar boljši igralec, kakor pevec. Njegova žena Zalka, gđ. Regina, je v svojem odličnem igranju že znana moč našega odra. Črna žena, gđ. Kužnikova, bi z večjo cigansko temperamentnostjo dosegla vrhunec uspeha. Njena vloga je bila

najdaljša in izredno težka. Popotni človek Šteficec v osebi g. Vidoviča je bil sklesana osebnost. Vsi igralci so se potrudili dati kar največ dobrega iz sebe. Nadvse pa je ugajal pastir Anže, g. Muhič Janez, ki je s svojo dolensko govornico vso dvorano držal v dobri volji. Dvorana je bila polna, uspehom čestitamo! Fr. L.

Okrajno načelstvo v Kočevju ugotavlja, da je slinavka in parkljevka v tem okraju prenehala in da to področje po tema boleznima ni več ogroženo. Živinski sejmi in promet z živino — parklarji — so zopet dovoljeni.

Zaradi varnosti javnega miru in reda morajo biti v kočevskih občinah vse gostilne že ob 9 zvečer zaprte. Hkrati se prepoveduje vsako zbiranje večjih skupin na javnih potih in cestah.

Predsednica tukajšnje podružnice „Kola jugoslovanskih sestara“, gospa Röhel, je baje — če je res ne vemo — bila po opravih na Dunaju in spotoma obiskala še Berlin za časa proslave. Ker je baje imela s seboj nekaj vzorcev lesnih izdelkov kočevske hišne domače obrti s prigradnimi napisi za slavljenost osebnost v Berlinu, je bila tudi ona v tropu odličnjakov, da je te predmete izročila osebno v roke slavljenca. Hočemo ostati v prepričanju, da so to samo govorice in — nič več!

Na, ta je pa dobra! Zadnjič smo omenili tukajšnji, z vlogami bogato založeni brezkonkurenčni nemški denarni zavod, in njegove visoke številke primerjali z edino slovensko Ljudsko posojilnico v Kočevju, ki komaj more ustrezati velikemu povpraševanju za posojila, ker je od tok slovenskih vlog s Kočevskega vse prehud. — V isti številki smo priporočili Slovincem gostilno g. Roma v Mozlju, ker zaradi svoje pravičnosti napram Slovincem trpi škodo. — Da ustrezemo novičarjem, smo omenili poroko g. Turzanskega in smrt sestre prevz. g. škofa. — In pomislite, ljudje božji, davčna uprava v Kočevju nam je vse to zasolila s takso na — inserate! — In to ni bilo tokrat prvič, pa menda tudi zadnjič ne bo! To pa zato, ker se vse preveč dela po uradih sedé, ne pa z glav! Ne po črki zakona, marveč po njegovem pravem zmislu se dá spoznati, kaj je plačan inserat in kaj je le reportaža, ki se ji noben list, pa niti narodnoobrambni ne more izogniti. Saj bi se pritožili, če bi stroški in izguba časa ne pogoltnili našega prizadevanja za pravico!

Nekaj poslancev in senatorjev je izstopilo iz JRZ, med njimi tudi Bogoljub Kujundžić, ki je dal s svojim govorom v državni zbornici povod za padec Stojadinovičeve vlade. Tedaj je kot minister dejal tole: „Zmagal je Kajmakčalan, nikoli pa ne bo zmagal Kupinac.“ Ker je bil g. Kujundžić vso vojno na varnem, v zadnjem letu vojne pa v mehkem ozadju vrhovnega poveljstva italijanske vojske, seveda ne ve, kdo je zmagal na Kajmakčalanu. Bili so to jugoslovanski prostovoljci, ki so prebili fronto na Kajmakčalanu, med njimi tudi Hrvatje in Sloveni, ki imajo torej polno pravico, da zmaga enakopravnost, torej tudi Kupinac!

Poljaki so začeli z Ukrajinci neobvezna pogajanja v zadevi ukrajinske avtonomije. Da bi le ne bilo — prepozno!

Dr. Ludovik Kožuh, dosedanji zdravnik in zobni zdravnik v Ribnici, se je preselil v Vel. Lašče in ordinira kot banovinski zdravnik dnevno v prostorih Vatikana.

Razglednik

V Turčiji je ženskam prepovedano šminkanje, ker se s tem vzgaja narod v razsipnosti.

V španski vojni, ki je trajala 32 mesecev, je izgubilo življenje 1.200.000 ljudi; od teh je bilo vojakov 450.000, civilnega prebivalstva pa 750.000 oseb, ki so bile umorjene ali pa pobite z letalskimi bombami. Nacionalisti so izgubili 130.000 vojakov, rdeči pa 320.000.

V Kranju so odkrili staro ilirsko grobišče, staro več ko 2600 let. V Mariboru pa razkrivajo grobišče, katerega starost cenijo na 5000 let.

Angleško zlato, v vrednosti 25 milijonov dolarjev, je spet s posebnim parnikom prispelo v New-York, ponajveč za vojne dobave. Združene severnoameriške države so v zadnjem času prejele iz Evrope zlata v vrednosti nad štiri milijarde dolarjev.

Ortega y Gasser piše: Napoleon je vdrl v Španijo in se je obdržal tam nekaj časa; ali v resnici ni vladal Španiji nikoli. Kljub temu, da je uporabljal silo — ali ravno zato, ker jo je uporabljal.

V Švici, v kantonu Waad, so pri starinoslovnem razkopavanju zemljišče naleteli poldrug meter pod površino zemlje na doprni kip iz čistega zlata, ki predstavlja rimskega cesarja Antonija Pija in je težak 1650 gramov.

Omikano človeštvo govori v 2796 jezikih. O babilon — babji lon!

Po vsej Sloveniji je bilo v letu 1937. 6014 stanovskih, družabnih, gospodarskih in političnih organizacij, kar priča o slovenski dovezetosti za organizirano življenje. Iz druge statistike izhaja, da prodajo slovenska kino-podjetja desetkrat več vstopnic kot slovenska gledališča. Sicer pa je to splošen evropski, če ne svetovni pojav.

Za eno samo slavčkovsko pesemco je neko ameriško podjetje, ki je pesemco vjelo na gramofonsko ploščo, plačalo 200.000 dinarjev.

Indijance so se šli otroci predmestja Tetina v Černovcih. Privezali so neko deklico k drevesu in pod njo zakurili, da bi okrog žrtve imeli bojni ples bogovom v čast. Ko bi ne bil prišel neki mož v pravem času tam mimo, bi otrok zgorel v plamenih. V hudih opeklinah je deklico odnesel v bolnišnico in je malo upanja, da bi okrevala. — Ta nesrečna, sama sebi prepučena predmestna mladina!

Hudo, četudi po pravici so v Savoni (Italija) kaznovali hišnega posestnika g. Bagnasco, ker je z izgovorom, da rabi stanovanje zase, odpovedal svojemu točno plačujočemu najemniku, je pa potem oddal stanovanje drugemu najemniku, ki se je z njim dogovoril za višjo najemnino. Bagnasco je bil obsojen na eno leto zapora brezpogojno.

Na zemeljski obli je še toliko neobljudene zemlje, da v sedanjih življenjskih razmerah lahko preživi petkrat več ljudi, kakor pa jih je na vsem svetu. Torej ne drži izgovor, da je preveč ljudi na svetu.

Svarim

vsakogar in prepovedujem loviti ribe v Rinži od izvira do konca v Mozlju. Cand. med. H. Schweiger, ribolovni zakupnik.

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema in nove hranilne vloge obrestuje po 4%, daje kratkoročna posojila proti zastavi ali poroštvu.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domačih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno vse vrste lesnih izdelkov za gospodarstvo in gospodinjstvo kot tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.

Cene zmerne in solidne.

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobili - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Staklo - Zvonovi. — Člani prejemaajo mesečnik „Naša moč“.